

■ УДК [78.011.26:008](477.54)

Ю. І. Лошков, доктор мистецтвознавства, професор, Харківська державна академія культури, м. Харків

РОК-МУЗИКА В СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ ХАРКОВА

Визначається специфіка становлення і функціонування в Харкові рок-музики як мистецького напрямку, формування ідейно-стилістичних ознак котрого пов'язане із соціокультурною ситуацією на Заході середини ХХ ст. Акцентується, що для рок-музики в сучасній культурі Харкова характерним є розмаїття. Відзначається: найкращі харківські рок-гурти популярні не тільки на батьківщині. Популярність рок-музики в Харкові стимулювала розвиток інфраструктури, спрямованої на задоволення специфічних потреб.

Ключові слова: музична культура, рок-музика, Харків.

Ю. И. Лошков, доктор искусствоведения, профессор, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

РОК-МУЗЫКА В СОВРЕМЕННОЙ КУЛЬТУРЕ ХАРЬКОВА

Определяется специфика становления и функционирования в Харькове рок-музыки как художественного направления, формирование идейно-стилистических признаков которого связано с социокультурной ситуацией на Западе середины ХХ в. Акцентируется, что рок-музыка в современной культуре Харькова отличается разнообразием. Отмечается: лучшие харьковские рок-группы популярны не только на родине. Популярность рок-музыки в Харькове стимулировала развитие инфраструктуры, направленной на удовлетворение специфических потребностей.

Ключевые слова: музыкальная культура, рок-музыка, Харьков.

Yu. I. Loshkov, Doctor of Art Criticism, Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

ROCK MUSIC IN THE MODERN CULTURE OF KHARKIV

The author describes peculiarities of the formation and functioning of rock music as an art style in Kharkiv and the formation of its intellectual and stylistic features connected with the socio-cultural situation on the West in the middle of the 20th century. This article shows that in Kharkiv rock music is very diverse. It was shown that the best Kharkiv rock bands are popular not only in Ukraine. The popularity of rock music in Kharkiv has stimulated the development of infrastructure aimed at satisfying the specific needs.

Key words: musical culture, rock music, Kharkiv.

Демократизація сфер суспільного життя і суперечливість буття зумовили настільки ж проблематичний розвиток сучасного

музичного мистецтва, складність наших уявлень про яке викликана недостатньою вивченістю всіх процесів та їх взаємозв'язку, а також браком узагальнюючих і переконливих мистецтвознавчих концепцій, які водночас ще не можливі через недостатність часової перспективи. Зокрема, вітчизняні науковці майже не розглядають проблему функціонування рок-музики як культурне явище в реаліях нашого часу.

Рок-музика привертала увагу вітчизняних науковців у контексті її функціонування в західній культурі або в загальнотеоретичному ракурсі. Українська ж рок-музика серйозно не вивчається. Водночас, вона зацікавлює і часто стає «справою життя» численних представників сучасної української молоді, що актуалізує вивчення рок-музики як явища вітчизняної культури. Отже, мета статті — висвітлити специфіку культивування та становлення рок-музики в одному з провідних культурних центрів України — Харкові.

Історично основними центрами виникнення та розвитку рок-музики були США й Західна Європа, насамперед, Велика Британія. Однак, хоча і з деяким запізненням, вона поширилася практично в усьому світі. Історія становлення рок-музики в Україні пов'язана з часом, коли Україна була в складі СРСР. Зокрема, ознайомлення з джазом у стилі бі-боп та рок-н-ролом відбувалося під час проведення в 1957 р. VI-го всесвітнього фестивалю молоді та студентів у Москві [1]. Уже до середини 1960-х рр. у Прибалтиці, Москві та Ленінграді сформувалися перші біт-групи, що виконували кавер-версії англо-американських хітів, передусім гурту «The Beatles», мовою оригіналу й у відповідній виконавській манері [6, с. 24].

Одним із тогочасних центрів поширення рок-музики був Харків. Так, 1 січня 1966 р. місцеві рок-групи провели перший сейшн у Палаці культури залізничників. Значну роль відігравав відомий музикознавець, радіо- й телеведучий Сергій Коротков (1946–2010), який співав у групі «Ідоли» та був президентом першого в місті рок-клубу, а в 1967 р. випускав самвидавницький журнал «Біт-Ехо», що став першим вітчизняним рок-н-рольним періодичним виданням [5].

У 1970-ті рр. значну популярність мав харківський гурт «Назавжди», учасниками якого були студенти Харківського інституту мистецтв. Цей колектив одним із перших звернувся до творчості Т. Г. Шевченка. Так, концертуючи в 1975 р. в Києві, рок-група виконувала особисту велику сюїту-ораторію «Кобзар» на вірші великого поета [8].

У 1980-х рр. у Харкові виникли рок-гурти, які стали відомими далеко за межами рідного міста. У Харківській філармонії функціонувала рок-група «Арена», котра багато гастролювала на теренах СРСР, виступаючи з групами «Форум», «Аеробус», «Галактика», «ЕВМ» [2]. Такою ж гастрольною активністю характеризувалися харківські гурти з музикантів-аматорів «Разные люди» та «КПП», створені відповідно в 1987 та 1988 рр. Утім, зазначені колективи — минуле Харкова: «Арена» припинила існування наприкінці 1988 р., «КПП» — через деякий час після смерті лідера С. Щелкановцева у 2003 р., а «Разные люди» продовжують творчість у Санкт-Петербурзі.

Нині серед активних носіїв рок-традицій Харкова група «Белые Крылья», яка створена в 1993 р. та набула популярності наприкінці 1990-х рр.: за результатом опитування ЗМІ в 1998 р. «Белые Крылья» визнані групою № 1 у Харкові, а, згідно з підсумками опитування всеукраїнського «Рейтинг-профі», гурт у номінації «рок-групи» посів сьоме місце в Україні. Репертуар колективу складають переважно кавер-версії культових західних рок-колективів. Складність музичного тексту кавер-версій потребує наявності професійних навичок гри на будь-яких музичних інструментах, що зумовлює орієнтацію кавер-груп на професіоналізм. Серед таких колективів у Харкові — гурти молодих музикантів «Velvet Band», «Chuenko Music Band», «Karrid'or», «Blues Road» та ін.

Харківський рок нині доволі різноманітний. Серед репрезентантів «легкого» року — група «Wise Guyz», в основі музики якої рокабілі. У чотирьох альбомах колективу за останні роки, окрім рокабілі, наявні джамп-блюз, свінг, хіллбілі та вестерн-свінг.

Традиційний рок з його розвинутими музичними партіями, що потребують виконавської майстерності, представляють групи «Roy Crank», «deliKate», більшість учасників яких складають студенти та випускники музичних вчз Харкова. Зокрема, амбітний музичний колектив «Roy Crank» працює в таких напрямках, як прогресив-рок, поп-рок і рок-опера. Це достатньо нестандартна група, феєричні шоу якої супроводжуються масками, дивакуватим гримом та костюмами вокаліста Роя Кренка (він же композитор і засновник групи) та лялькою Карлом.

Джаз-рок у нинішньому Харкові представлений групою «Court Jazz». Виконавський рівень цього напрямку відбився й на професійності складу колективу. Випускниця ХДАК Н. Шкурко є переможцем багатьох престижних конкурсів, зокрема в Італії й Угорщині. Трубоч В. Барма був солістом оркестру Держтелерадіо СРСР

і Державного оркестру Білорусі, працював у країнах Європи, Південної і Латинської Америки. Гастрольна діяльність у Голландії, Швейцарії, Австрії й Німеччині — у практиці гітариста О. Єфимченка, а бас-гітарист В. Попов був лауреатом всесоюзних фестивалів рок-груп, працював у таких колективах, як «Синяя Птица», «Калинка»; співпрацював з О. Градським. Співпрацювали з такими відомими вітчизняними виконавцями, як В. Пресняков та С. Ротару, барабанщик Олександр Галкін і клавішник Г. Міщенко.

Представниками альтернативного року в Харкові є колективи «2Q» (Took you), «The Vips», «Widen», «Denial», «El Sol» та ін. Так, особливістю групи «2Q» є поєднання класичного естрадного вокалу і флейти з мелодекламацією зі своєрідним ритмічним малюнком. Гурт «Widen» (стилізовано «Widenь») грає, згідно з власним визначенням учасників, суміш альтернативного року та ню-металу з елементами панка й фанка. Одне з провідних місць серед колективів означеного напрямку належить групі «MDMA», або «N-метамфетамін». Їх девіз: «Відчуваємо, пишемо, граємо, співаємо... і сподіваємося, що ви слухаєте». Підтвердженням того, що їх не тільки слухають, а й залюбки сприймають, є перше місце на всеукраїнському конкурсі незалежної музики AmsterdaMusic (Одеса) в категорії Indie Pop.

Харківська група «Pur:Pur», яка працює в стилі інді-поп-рок, в Україні стала популярною завдяки легкому, приємному і мелодійному звучанню власних пісень, а також їх активному поширенню через різні соціальні Інтернет-мережі. Нині «Pur:Pur», яку вважають культовою українською інді-групою, активно гастролює та виступає на запрошення в різноманітних фестивалях, у прямому ефірі топових українських каналів [7].

Однією з найцікавіших в Україні сучасних андеграундних груп, композиції якої ґрунтуються на поєднанні експериментів у голосі з оригінальним поданням того, що відбувається, є «MORJ». Критик В. Алелія назвала лідера колективу Сергія Белозьорова «...дивним казкарем і людиною-оркестром з пластиліновим голосом, який ... шепоче чарівно-потойбічні монологи-вірші, сміється, і до самого серця співає «Пару з хмарами в голові» або звивається в чорній сукні Пластилінової балерини»; а саму групу — «четвіркою харківських чародіїв, що світяться» [3].

Серед рок-напрямів у молодіжному середовищі Харкова представлені й найрадикальніші різновиди: black, gothic metal тощо. Одним з найстаріших колективів — адептів блек-металу є «Чиста Криниця», популярна в середовищі членів організації «Патріот

України» й українських металістів-націоналістів. Рок-група «Калекція» з часу заснування (1989 р.) має винятково україномовний репертуар власного авторства. У 1996 р. до гурту приєднався Сергій Жадан, після чого колектив став виконувати пісні й на його вірші, що додало групі міського пафосу (так званий «фабричний фольклор»). На україномовному репертуарі спеціалізується й гурт «Dub Buk» (1997 р. створення), учасники якого визначають жанрову спрямованість своєї творчості як націонал-соціалістичний блек-метал. Учасники іншого колективу «Drudkh» свій стиль позиціонують як Ukrainian Folk Black Metal, поєднавши атмосферний блек-метал з україномовними текстами та українською мелодійністю. Більшість композицій «Drudkh» складає лірична поезія класичних українських поетів, серед яких Т. Шевченко, І. Франко, О. Олесь, О. Ольжич, Л. Костенко.

На відміну від вищезазначених колективів, гурт «Conquest» виконує пісні англійською мовою в стилі павер-метал. У 2008 р. «Conquest» узяв участь у всеукраїнському фестивалі «ПроРок» (м. Сміла) і гастролював у Варшаві та Кракові (Польща) з відомим шведським колективом «Sabaton».

Серед представників готичного року в Харкові — молодий, перспективний колектив «Edenian». У 2011 р. група підписала контракт з найбільшим російським випускаючим дум-метал-лейблом Solitude Productions, де у 2012 р. вийшов перший альбом колективу.

Інший англomовний гурт «Spiritual Seasons», створений у 1994 р., працює в стилі фолк-рок. В основному складі колективу сім музикантів, а репертуар містить народні пісні багатьох європейських країн. Рок як один з використовуваних стилів наявний і в музиці фолк-панк-групи «Bandurband». Учасники колективу — переважно випускники кафедри майстерності актора й режисури театру анімації Харківського університету мистецтв, а інструментальний склад гурту налічує такі академічні народні інструменти, як баян, бандура, балалайка-контрабас. В основі репертуару колективу — рок-музика на народні тексти та поезію класиків — від Т. Шевченка до В. Симоненка. У 2013 р. «Bandurband» став лауреатом фестивалю «Червона рута» в номінації «рок-музика» [4].

Найкращі харківські рок-гурти популярні не тільки на батьківщині. Далеко за межами рідного міста відомий створений у 2002 р. колектив «Оркестр Че». Цей гурт зумів поєднати музику і театр, створюючи на сцені яскраві та незвичайні перформанси. Критики визначили їх стиль як акустично-візуальний рок (visual art rock), де в композиції гармонійно поєднуються кларнет, гітара

й альб з інтригуючими текстами. Англомовний рок-колектив «We Are» є учасником великих українських фестивалів The Best City (Дніпропетровськ), Summer Sound (Одеська область), Соседний Мир (Судак), Імпульс, Продвижение (обидва — Харків). Кліпи гурту потрапляють у ротацію на музичних телеканалах. Група «Mortalium» у 2011 р. перемогла на ІХ всеукраїнському фестивалі «Шаг навстречу» (м. Вознесенськ), а колектив «MDMA» — у всеукраїнському конкурсі незалежної музики «AmsterdaMusic» у категорії «Indie Pop». Рок-гурт «Sunchild», який пропагує симфонічний неопрогресивний рок, мав декілька концертів у Франції, а в 2010 р. виступив на фестивалі в Голландії. Альбом групи «The Wrap» на конкурсі «Progressive Music Awards–2010» був номінований на звання «кращого зарубіжного альбому». Учасником різних фестивалів акустичного року є група «Макінтош», а гурт «Пасхальное шествие» здійснив серію вдалих концертів у московських та санкт-петербурзьких клубах.

Серед найуспішніших харківських молодіжних музичних проєктів, які нині є затребуваними в шоу-бізнесі, передусім, група «Танок на майдані Конго» («ТНМК»), що грає хіп-хоп з елементами джазу, року та фанку. З кінця 1990-х рр. гурт став перемагати в таких фестивально-конкурсних заходах, як «Червона рута» та «Таврійські ігри», а з 2000-х рр. розпочалися виступи за межами України.

Інші помітні фігури в сучасній молодіжній культурі — учасники дуету «5'nizza» (читається «П'ятниця»), що існував з 2000 до 2007 р. і виконував пісні в стилі reggae і funk. Випускник театрального відділення нинішнього ХНУМ Сергій Бабкін після розпаду групи «5'nizza» започаткував рок-групу «K.P.S.S», а у 2011 р. став учасником проєкту «Брюссель» та активно гастролює як сольний виконавець авторських пісень. Випускник медичного інституту А. Запорожець після розпаду дуету заснував проєкт «SunSay», який успішно виступає, насамперед, у клубах на колишньому пострадянському просторі та Польщі.

Означеними рок-групами не обмежується нинішня молодіжна культура Харкова. Наприклад, портал «Mediaport» надає інформативний матеріал щодо більше ніж 230 харківських груп і цей перелік не є вичерпним. Утім, виконавська стилістика багатьох молодіжних музичних груп настільки різноманітна, що внеможливіє їх жанрову класифікацію. Так, учасники рок-групи «Планер», після тривалих роздумів над визначенням музичної спрямованості гурту, зупинилися на терміні «соус», тобто суміш будь-чого; молодий

харківський колектив «Better» характеризується як група, що «грає різнопланову музику, любить експериментувати та рухається вперед»; а рок-група «Argentum» не знає, в якому стилі грає, оскільки «вибрати стиль — значить загнати себе в певні рамки».

Прагнення молоді Харкова до творчої самореалізації у сфері молодіжної музики зумовило формування інфраструктури, спрямованої на задоволення специфічних потреб. У якому б музичному стилі не грали молодіжні групи, функціонування більшості з них неможливе без електроінструментів (різновиди гітари, клавішні), ударних інструментів (натуральних і електронних), апаратури для підсилення й обробки звуку, відповідних аксесуарів. Попит на них нині задовольняють численні музичні магазини Харкова, де можна придбати необхідне клубним DJ, студійне, звукове та світлове обладнання, караоке-системи тощо. Відзначимо, що більшість музичних магазинів має особисті сайти в мережі Інтернет, що, поряд з іншими музичними ресурсами, надає споживачеві широких можливостей для оптимального вибору потрібного товару. Необхідність продемонструвати покупцеві якість і можливості товару зумовлює те, що співробітниками музичних магазинів Харкова є музиканти місцевих рок-груп.

Для аматорів, котрі бажають навчитися співати або грати на електро- та ударних інструментах, у місті діє «Школа Року», створена молодими музикантами, здебільшого студентами та випускниками музичних ВНЗ Харкова. Навчання в «Школі Року» тривалістю 15 місяців здійснюється без ознайомлення з теоретичною базою, на рівні прищеплення практичних навичок гри або співу під час індивідуальних занять та групових у складі створених зі слухачів курсів рок-груп. Через півроку такі гурти беруть участь у концертах (сейшенах) школи в арт-клубах міста «Корова» та «JAZZTER».

Про вихід молодіжної музичної групи на певний якісний рівень свідчить запис альбому, який складають декілька композицій у виконанні цього колективу. Записи композицій здійснюються на професійних студіях, обладнаних необхідною апаратурою. Власниками таких студій є, передусім, самі звукорежисери, котрі, завдяки особистому досвіду, кристалізували студійну специфіку. Так, запис музики потребує відповідно обладнаного звукоізолюваного приміщення, яких у кожній студії найчастіше є два: в одному група проводить репетицію, в другому відбувається запис. У кожному звукоізолюваному приміщенні, крім необхідної для підключення до мікшерського пульта апаратури, мікрофонів тощо, для зручності музикантів виставлені ударна установка та електрорклавійний

інструмент. Більше того, часто в студіях є й електрогітари, оскільки аматорські групи-початківці, особливо з підлітків 15–18 років, не мають особистих музичних інструментів і звертаються на студії, проводячи там репетиції. Наявність музичних інструментів, апаратури для підсилення й обробки звука тощо надає можливості студіям здійснювати прокат означеного обладнання. Подібний розширений перелік послуг зумовлює трансформацію студій звукозапису в репетиційно-студійні комплекси, серед яких у Харкові найвідоміші «Riff Records», «DEMO», «Broadway 21 Records».

Своєрідними концертними майданчиками, де відбувається репрезентація різноманітних жанрів рок-музики, є нічні клуби та заклади ресторанного типу. Тут електронна музика, підібрана діджеями (DJ), межує із шоу-програмами або виступами запрошених виконавців. Так, рок-музиканти з України, Росії та інших країн світу постійно виступають у харківських клубах «Болеро», «Panorama Lounge», «Місто», «Bacardi», «Жара» та ін. Крім розважальних програм такі клуби пропонують і сольні концерти окремих виконавців або музичних груп. Подібні заходи часто організовують у клубах «Radmir», «Корова», «Jazster», «Живот» та ін.

Основним критерієм для запрошення музичних колективів для виступу, звичайно, є їх зазубуваність у відвідувачів клубних закладів. Попит впливає і на форми подання музики. Так, останнім часом такі клуби, як «Корова», «Живот», «Жара» та деякі інші, влаштовують так звані Cover Party — вечірні програми, в межах яких один або декілька музичних колективів виконують кавер-версії композицій однієї популярної рок-групи, наприклад «Rammstein», «Linkin Park», що свідчить про певні вподобання публіки.

Про активність Харкова на сучасній рок-арені свідчить проведення молодіжних фестивалів, де не останнє місце належить рок-музиці. Зокрема, влітку 2013 р. на Безлюдівському водосховищі відбувся Reggae Festival, у якому взяли участь представники цього напрямку з України, Росії, Білорусі, Казахстану, Камеруну та Гвінеї. З 2009 р. за ініціативи харківського фан-клубу групи «Аліса» проводиться рок-фестиваль «Красное на Чёрном». Легендарні команди й зовсім молоді, хедлайнери найбільших майданчиків Росії та України і представники андеграунду виступають на одній фестивальній сцені. З 2010 р. в клубі «Жара» проходить фестиваль сучасної живої музики «Імпульс», котрий правомірно називають у Харкові головною музичною подією осені, орієнтованою на молодь. Цей клуб є ініціатором іншого рок-фестивалю «Продвижение». У 2012 р. форум набув міжнародного статусу, коли в ньому

взяли участь не тільки виконавці з Дніпропетровська, Донецька, Києва та Харкова, а й Росії та США. Активність Харкова на сучасній рок-арені підтверджується і проведенням улітку 2013 р. першого міжнародного фестивалю незалежної рок-музики за підтримки Харківської міської ради. У програмі фестивалю виступили близько десяти українських і російських груп.

Як і раніше, рок-музика майже не привертає на аналітичному рівні уваги ні серйозної, ні бульварної преси. Єдиним періодичним друкованим виданням, де можна знайти певну інформацію (анонси виступів окремих колективів та місця й програм фестивальних заходів, обмежений фактологічний матеріал, стислі характеристики) стосовно рок-життя Харкова, є глянцевиий журнал «Что. Где. Когда». Основною сферою обміну інформацією для любителів рок-музики є мережа Інтернет. Зокрема, особисті сайти мають не тільки більшість рок-гуртів Харкова, а й «Школа року», музичні магазини, студії звукозапису, клуби, що дозволяє бажаючим отримувати та надавати інформацію, проанонсувати себе тощо.

Отже, рок-музика в сучасній культурі Харкова відзначається розмаїттям, популярність якої стимулювала розвиток інфраструктури, спрямованої на задоволення специфічних потреб: музичні магазини, навчальні студії, студії звукозапису, які водночас надають можливості проводити репетиції та здійснювати прокат музичного і звукопідсилюючого обладнання, клуби та заклади ресторанного типу як своєрідні концертні майданчики.

Перспективи подальшого дослідження вітчизняної рок-музики полягають у виявленні специфіки функціонування цього різновиду творчості в різних регіонах і культурних центрах.

Список використаних джерел

1. Бубенникова Л. Рок-музыка / Л. Бубенникова // Эстрада в России. XX век. Энциклопедия. — М. : «Олма-Пресс», 2004. — С. 568–574.
2. Ващишин Т. Времена, события и люди [Электронный ресурс] / Т. Ващишин. Режим доступа: <http://www.taras-ko.ru/1Bio/BioTaras.htm>. — Загл. с экрана.
3. Завада О. MORJ / О. Завада, Я. Олизаренко // Харьков. Что. Где. Когда. — 2013. — Март. — С. 56.
4. Коваленко Ю. Покоряющие вершины национального рока / Ю. Коваленко // Харьков. известия. — 2013. — 11 окт.
5. Кудряц Е. Прощание с легендой / Е. Кудряц // Зарубежные записки. — 2010. — № 2–3.
6. Кушнир А. Сто альбомов советского рока. 1977–1991 / А. Кушнир. — М., 1999. — 124 с.

7. Олизаренко Я. Pur:Pur / Я. Олизаренко // Харьков. Что. Где. Когда. — 2013. — Июнь. — С. 46.
8. Стеценко К. История советской рок-музыки [Электронный ресурс] / К. Стеценко. — Режим доступа: <http://sovr.narod.ru/index.html>. — Загл. с экрана.

References

1. Bubennikova L. Rok-muzyka / L. Bubennikova // Estrada v Rossii. XX vek. Entsiklopediia. — M. : «Olma-Press», 2004. — S. 568–574.
2. Vashchishin T. Vremena, sobitiia i liudi [Elektronnyi resurs] / T. Vashchishin. — Rezhim dostupa : // <http://www.taras-ko.ru/1Bio/BioTaras.htm>. — Zagl. s ekrana.
3. Zavada O. M. / O. Zavada, Ya. Olizarenko // Kharkov. Kto. Gde. Kogda. — 2013. — Mart. — S. 56.
4. Kovalenko Yu. Pokoriaiushchie vershiny nazionalnogo roka / Yu. Kovalenko // Kharkov. izvestiia. — 2013. — 11 okt.
5. Kudriats E. Proshchanie s legendoi / E. Kudriats // Zarubezhnye zadvorki. — 2010. — № 2–3.
6. Kushnir A. Sto albomov sovetskogo roka. 1977–1991 / A. Kushnir. — M., 1999. — 124 s.
7. Olizarenko Ya. Pur:Pur / Ya. Olizarenko // Kharkov. Kto. Gde. Kogda. — 2013. — Iun. — S. 46.
8. Stetsenko K. Istoriia sovetskoi rok-muzyki [Elektronnyi resurs] / K. Stetsenko. — Rezhim dostupa : // <http://sovr.narod.ru/index.html>. — Zagl. s ekrana.

■ UDC [78.011.26:008](477.54)

Loshkov Yu. I., Doctor of Art Criticism, Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv
dr.loshkov@mail.ru

ROCK MUSIC IN THE MODERN CULTURE OF KHARKIV

The aim of this paper is to find out the specific of formation and functioning in Kharkiv rock music.

Research methodology. The principle of historicism is used to identify the characteristic features of rock music formation in Ukraine; the narrative method is applied with the aim of determining the specific features of creative work of present-day Kharkiv rock bands.

Results. The article defines the peculiarities of formation and functioning of rock music as an art style in Kharkiv. The formation of its intellectual and stylistic features connected with the socio-cultural situation in the West in the middle of the 20th century has been examined. A typical feature of the period of cultivation (the second part of the 1960s–1970s) was the rise of basic elements of rock culture in Kharkiv

such as rock clubs as creative associations, the start of the first Ukrainian rock'n'roll periodical. The activities of famous rock bands such as «Arena», «Razniye liudi» and «KPP» were typical for the second period (1980-1990s). This article shows that in Kharkiv rock music is very diverse. The so-called cover-groups play an important part in this movement and their repertoire is becoming more and more professional. The alternative rock, indi-pop-rock, folk-rock, black metal, gothic etc. were very popular. It has been shown that the best Kharkiv rock bands are popular not only in this country. Among the bands are the winners of different festival and competitions, such as «MDMA», «Pur:Pur», «Conquest», «Orkestr Che», «We Are», «Mortalium», «MacIntosh» etc. The popularity of rock music in Kharkiv has stimulated the development of the infrastructure aimed at satisfying the specific needs. There appeared a wide network of music shops with a good choice of musical instruments and equipment for sound amplification and adaptation, a great amount of sound recording studios which provide opportunities to arrange rehearsals and hire musical and sound amplification equipment; there are also restaurants used as concert places.

Novelty. The author has found signs of rock music functioning in modern culture of Kharkiv in the context of genre diversity and the formation of a specific infrastructure.

The **practical significance.** The findings in this paper can be used in pedagogical and educational practice as well as in music criticism.

Key words: musical culture, rock music, Kharkiv.

Надійшла до редколегії 13.02.2015 р.